



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Codex traditionvm Corbeiensivm

Falcke, Johann Friedrich

Lipsiae ; Gvelpherbyti, 1752

Pars Decima Qvarta. De Traditis Bonis Tempore Abbatis Corbeiensis
Hosedi Ab Anno 1001 Vsque Ad A. 1010.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36114

TRADITIONVM CORBEIENSIVM
PARS DECIMA QVARTA,

QVA

RECENSENTVR BONA TRADITA

TEMPORE

ABBATIS CORBEIENSIS

H O S E D

AB ANNO 1001 VSQVE AD 1010.

IMPERANTE

OTTONE TERTIO

ET

REGNANTE

HEINRICO SECVNDO.

TRADITIONVM GORREPTIVVM
PARS SECVNDA QVARTA

HENRICO SECVNDO



§. 428.



Tradidit hoda II familia^l unam pro se in *burghus* (n)
 aliam pro coniuge sua benike in *adibus* (o).

§. 429.

(n) Villa *Burghus* refertur ab abbate Serachone ad pagum *Huuetigo*, quem in comitatibus Sualenbergico ac Pymontano existisse, iam supra iterum iterum que vidimus. Procul dubio indicatur vicus *Borckhusen*, non procul in pago ab oppido Blomberg et nostra aetate in comitatu Lippiaco eminent. In Huueti- eadem villa nobiles generosissimique domini, de Donop cognominati, ab ecclesia Corbeiensi bona tenent, beneficio feudi debita. Testantur id ipsum litteræ feudales, hunc in modum loquentes:

Mit den gude tho *Borkhusen vor dem Blomberge* nemlik mit enen ort landes, *de witte brede* genand, so vor *Borkhusen*, und enen ort Holtes *de Helle* genand twischen den *Nettelberge* un der *Distel* belegen, wo dat in holte, felde, water, wischen un weyden belegen is welke guder

ore vorelderen van usen vorfahren un Stichte to lehn gehat beholtlick usen Stichte iaehrlik twe rynsche gold gulden,
 Exponemus de hoc argumento in *Clientela Corbeiensi* copiosius.

(o) *Adibus* villam fuisse in pago *Nithega*, docet nos abbas noster Saracho in Regi- De villa stro sepiissime excitato. E situ huius villæ intra pagum *Nithega* obuio colligi- *Adibus* mus, probabilissime eandem designatam intelligi, in qua olim dux Saxonie *Lut-* in pago *dolfus*, testante §. 210, quædam tradiderat sita. Inde porro conclusimus, *Ho-* *Nithega.* *Ho-* *dam*

Ab anno
1001 vs-
que 1010
imperan-
te Otto-
ne III.

§. 429.

Tradidit rainbaldus X mansos in *badualdum* (p) pro thiadmaro proximo suo et pro coniuge sua heteluuif.

§. 430.

Tradidit brun pro rethario ep̄o I familiam in *hambanhus* (q) et quidquid ibi habuit.

§. 431.

dam, qui in eadem villa quædam largitus est, verisimillime posteris *Luidolfi ducis* esse adnumerandum. Ipsum fuisse *Hiddi*, qui, mortuo *Brunone* comite Brunsvicensi, aduocatus erat Corbeiensis, audacter quidem pronunciare non audemus; confidimus tamen, neminem facile esse negaturum, nomen *Hiddi*, *Haddo* et *Hoda* esse vnum idemque, vti iam supra vidimus. Cum vero *Bruno*, pater aduocati Corbeiensis *Hiddi*, hoc tempore adhuc in viuis fuerit, fortassis noster *Hoda* ipse *Brunonis* comitis frater fuit. Sic autem *Hiddi* aduocatus Corbeiensis a patruo suo nomen suum accepisset. An *Hoda* nostri vxor *Benike* propter bona in pago Huuetigo possessa exorta censenda sit et stirpe *Widikindea*, id in medio relinquimus.

De villa
Badval-
dun in
pago
Fleithi.

- (p) Villam *Badualdum* tribuit abbas Saracho pago *Fleithi*, quem in aliqua parte *Hildesheimensis* episcopatus ac ducatus Brunsvicensis existisse, iam supra intelleximus. An designetur vicus *Barveld* in præfectura Gronau in episcopatu *Hildesheimensi*, non procul a vico *Beitlen*, statuere nondum audemus, siquidem eo vsque pagus *Fleithi* haud procurrit. Villa hæc *Berevelte* erat anno 1022 in pago *Valerhungun* seu *Falhen* sita, testante diplomate S. Bernwardi episcopi *Hildesheimensis*, per quam si denotatus intelligatur vicus *Barveld* in præfectura Gronau situs, *Bortfeld* in Principatu *Wolferbuttelensi* sub ephoria ecclesiastica *Thidensi* villa *Badualdum* vicus *Barveld* esse non potest, sed illa potius inter desolatas villas videtur recensenda, cuius situs nobis nondum est cognitus. Res erit plana et perspicua, si e documentis monasterii S. Michaelis in *Hildesheim* eruditi demonstrant, vtrum id monasterium bona possideat vel possederit in *Barveld*, an vero in *Bortfeld*. Quomodocunque autem res sese habeat, putamus tamen, *Rainbaldum* verisimillime ad progenitores *Northimensium* comitum referendum videri, et fortasse eundem fuisse, quem deprehendimus supra (§. 405). Si quid coniectando valemus, parum abest quin arbitremur, subesse locum *Bodenburg*, a castello post hæc dictum, antea adpellatum *Bodfelden*. Locum a *Bodone* fuisse cultum et extructum, vtrobique est verum.

De villa
Hamban-
hus in
pago
Nithega.

- (q) Villa *Hambanhus* erat, teste Sarachone, sita in pago *Nithega*. Intelligimus ergo, designari vicum *Hampensen*, in episcopatu *Paderbornensi* inter vicos *Rheer*, *Brakel*, *Erklen*, *Heinholte* et *Fronhufen* reperiendum. E situ huius villæ æstimare licet, *Brunonem*, qui in eadem villa bona quædam largitus est, ad stemma *Brunonianum* pertinuisse. Supra enim vidimus, posteros *Brunonis*, *Angariorum* ducis, et inprimis posteros *Luidolfi*, *Saxonie* ducis, in eadem regione bona hereditaria possedisse. Qui ergo *Bruno*, qui in villa *Hambanhus* bona quædam tradidit, alius esse poterit, quam *Bruno comes*, aduocatus *Corbeiensis* et filius *Ecberti* monoculi? Patet id euidentissime e *Chronico* nostro *MSpro* et coætaneo, in quo hæc verba leguntur: anno *MVIII pridie non. Martii obiit retharius patris brunensis ep̄us. cantauimus et requiem, petente ita brunone aduocato n̄ro et cognato suo*. Hæc verba si attente consideramus, ad credendum inducimur, 1) *Retharium* episcopum, in traditione nostra occurrentem, fuisse ipsum *Paderbornensem*, qui, teste auctore *Vitæ Meinwerci* Tom. I. *Leibn.* p. 522, eodem anno et die eductus est de ergastulo carnis et de valle huius miseria et tribulationis, assumptus, ut credimus, ad gaudium sempiternæ consolationis; 2) *Reib-*

2) *Retharium* fuisse cognatum *Brunonis*, aduocati Corbeiensis. Hæc itaque cog- et guber- gnatio procul dubio *Brunoni* nostro animum addiderat, vt pro remedio anima- nante Re- *Retharii* episcopi quædam traderet, et a Corbeiensibus nostris peteret, vt missa Corbe- rum commemoratione animam eius diuinæ misericordiæ commendarent. Cum iam Hofedo. vero Corbeienses nostri non expresserint gradum cognationis, quo *Retharius* episcopus cum *Brunone* nostro coniunctus fuit; coniectura probabiles in medium sunt arcessendæ. Cognati et agnati differunt in eo, vt agnati dicantur, qui per virilis sexus personas cognatione iuncti sunt. Hi vulgo appellantur *die Schwertmagen*, habentque idem gentilitatis nomen eademque imagines, qui vero per feminei sexus personas iunguntur adfinitate, agnati non sunt, sed dicuntur cognati, vocanturque vulgo *die Spilmagen*. Ita sororis meæ filia cognata mea est, quod ipsa mihi per feminam scilicet sororem meam coniungitur. Sic filius amite meæ cognatus meus est. Quamuis enim amita, qua soror patris mei, sit mea agnata, eius tamen filius cognatus meus est, quia per matrem suam, feminam, mihi coniungitur. Illi ad successionem feudorum admittuntur, hi autem legibus a successione feudorum excluduntur, nisi speciatim fuerit dictum, ad vtrosque feudum esse spectaturum. Per feminam ergo quendam *Retharium* episcopum coniunctum fuisse cum *Brunone* aduocato, nullum est dubium. Si patris *Brunonis*, id est, *Ecberti* monoculi vxor fuit e stirpe Sommerschenburgica et Walbecensis, vti (§. 427) probabili coniectura statuiamus, per matrem *Brunonis* eadem cognatio orta non videtur. Nullum enim *Retharium* vel *Rothardum* in tota genealogia Sommerschenburgica, quæ §. 188. adlata est, deprehendimus. Quodsi altius vellemus ascendere, auia *Brunonis* nostri fuisse Frederuna, reginæ Mathildæ soror e stirpe Widikindea originem ducens. Quamuis autem in Widikindea gente nomen *Rothardi* inueniamus; videtur tamen nobis hæc nimis longe petita. Ipsa ergo *Brunonis* vxor prima, quæ erat *Gisla de Werla*, refugio nobis erit, quæ, si filia *Thangmari* fuit, vti nobis probabilissimum videtur, ipsa habebat propatrum nomine *Rothardum*. Sit ergo *Rotharius*, episcopus Paderbornensis, filius *Hoionis* III, et frater *Bunichonis* V, ac *Thangmari* II. Tali enim modo *Retharius* *Gisla de Werla* patruus fuit. Per feminam ergo *Gislam* *Retharius* episcopus cum comite *Brunone* fuit cognatione coniunctus, videturque ille episcopus nomen accepisse a patruo suo, possentque ad progenitores eiusdem *Retharii* episcopi referri comites *Reithard* et *Rothardus*, quorum ille anno 889 comes fuit in pago Huuetango, hic vero anno 940. in pago Auga comitatu præsedidit, vti diplomata testantur, quæ supra §. 104. not. (u) et §. 167. adduximus. Neque rationem inuenire possumus, cur sit inficiandum, nomen *Retharii*, *Rethardi*, *Redharii* et *Rotharii* esse vnum idemque, cum Nic. Schatenius in *Anal. Paderborn.* T. I. p. 327. affirmet, episcopum nostrum modo appellari *Retharium*, modo *Rethardum*, modo *Redbarium*, modo *Rotharium* et modo *Ratarium*. De ipso *Rethario* episcopo multa dicere possemus, si id instituti nostri ratio permitteret. Intermittere autem nequimus, quin vnum tantum proferamus, quod ad scopum nostrum videtur pertinere. Produxerunt enim illustrissimus *Ferdinandus*, episcopus Paderbornensis, in *Monumentis Paderborn.* p. m. 211. seqq. et *Nicol. Schatenius* *Anal. Paderb.* T. I. p. 355. seq. et p. 366 seq. duo diplomata, in quibus *Rethario* episcopo Paderbornensi priuilegia confirmasse cæsares *Ortonem* atque *Heinricum* asseritur, quorumque vnum, quamuis ambo sint ficta, pace, lector, tua hæc inferere volumus, vt de illo eo rectius iudicare possis:

In nomine sanctæ et indiuiduæ trinitatis. *Otto* superna favente clementia Romanorum Imperator Augustus. Si locum divino cultui mancipatum igneque subitaneo cum ornatu et corroborationum paginis concrematum restaurare, ornare et iterum sublimare videbimur. scimus et certi sumus id non solum laude humana prædicandum, verum etiam divina mercede remunerandum. Cunctis igitur Ecclesiæ Dei fidelibus nostris que astantibus et succedentibus compertum fore volumus. quod de incendio *Paterbrunnensis Ecclesiæ* nimium condolentes, præcepta antecessorum nostrorum et ea quæ nos ibidem obtulimus me-

Nnn n

mora-

Ab anno
1001. vi-
que 1010
regnante
Heinri-
co II.

moratæ fedi hac præceptali pagina renovamus iterumque confirmamus. de quibus unum est de Episcopatus statu. dehinc de tuitione atque mundiburdio eiusdem Ecclesiæ. et de omni proprietate ad eandem Ecclesiam pertinenti. et de electione Episcoporum inter clericos eiusdem Ecclesiæ. et de eius hominibus tam liberis quam et servis nulla iudiciaria persona constringendis nisi coram Advocato quem ipse Episcopus elegerit. Insuper renovamus et confirmamus iam habitæ fedi comitatus super pagos *Paterga. Aga. Treveresga. Auga. Soretfeld* dictos. pro decimis novæ *Corbeie* ad monasterium pertinentibus. et de proprietate clericorum si quis sine herede illorum obierit eidem Ecclesiæ concessa. et tribus mansis in *Tuispurg* et in *Trutmanna*. et de Foresto quod incipit de *Dellina* flumine et tendit per *Ardennam* et *Sinede* usque in viam quæ ducit ad *Herisiam*. Hæc igitur omnia quæ supra scripta habentur et quæ illa die tenere et possidere videbatur. quando combusta fuit. sæpe nominatæ fedi Paterbrunnensis in ius proprietarium donamus. et firmissima traditione restauramus. Ea scilicet serie ut *Domnus Retharius* memoratæ sedis venerabilis Antistes omnesque sui successores universa quæ ad Episcopum aliqua legali datione pertinent securiter obtineant. nostra omniumque nostrorum successorum et omnium mortalium contradictione remota. et ut hæc renovatio et confirmatio stabilior cunctis permaneat temporibus. hanc paginam manu propria corroboravimus et sigilli nostri impressione insigniri præcepimus.

Signum Domni

Otonis Cæsaris invictissimi.

Heribertus Cancellarius vice Willigisi archiepiscopi recognovit. Data kal. Jan. Anno Dominicæ Incarnationis MI. indict. XIII. Anno tertii Otonis regnantis XVI. Imperii VI. Actum Romæ feliciter Amen.

Harum literarum quamvis iam meminere auctor Vita Meinweri p. 520, non tamen ex eo sequitur, eas eapropter esse genuinas, potius ex eo colligimus, illas sub initium seculi XII. vel circa finem seculi XI. fuisse factas, ad palliandos errores quosdam, quos domini Paderbornenses in Historia sua commiserunt. Primum in hoc diplomate titulus imperatoris non recte se habet. Otto enim III. in genuinis diplomatis se non *superna favente Clementia* Romanorum imperatorem augustum scripsit, sed *diuina*. Deinde dicuntur literæ in vrbe *Romæ* scriptæ, et tamen Heribertus cancellarius vice *Willigisi* archicancellarii eas recognovit. Falsarius nesciuit, *Heribertum* atque *Heinricum*, cancellarios Italicos, *archicancellarium* habuisse *Petrum episcopum de Cuma*. Tum vero data est charta Kalendis Ianuarii an. MI. *indict. XIV. anno regni* Otonis *XVI* et *imperii VI*. Kalendis autem Ianuarii an. MI. non erat *indictio XIV.* sed XIII. neque erat eo tempore annus regni Otonis XVI. sed XVIII. Hunc perlucens errorem Schatenius agnovit. Propterea callide anno XVI annum XVIII substituit, *annum vero VI* imperii retinuit, qui tamen quintus esse debuisset. Ipsas res si porro expendimus, quæ in charta episcopo Paderbornensi conceduntur, quædam in ea ita comparatæ sunt, ut cælar illas corroborare non poterit. Confirmat cæsar *electionem episcoporum*, quasi attributam clericis ecclesiæ Paderbornensis. Sed quando clerici Paderbornenses electionem episcoporum habuerunt? Nonne, ipso fatente auctore Vita Meinweri p. 522, clerici Paderbornenses *mortuo Rethario clementia solatium Heinrichi regis de successore idoneo suppliciter implorarunt*? Nonne Heinrichus rex Meinwercum episcopum in locum *Retharii* ex liberrimo arbitrio constituit? Et quid sibi volunt *comitatus super pagos Patherga, Aga, Treveresga, Auga* et *Soretfeld* dati pro decimis, ad monasterium novæ *Corbeie* pertinentibus? Vbinam quærendus est pagus *Aga*? Diverfus ne Ahugo vel Ahagewe pagus fuit ab Auga pago? Nonne *Aga* locus

locus erat anno 1011 ad comitatum Haholdi spectans, testante diplomate regis et gubernante Heinrici in Nic. Schatenii *Annal. Paderborn.* T. I. p. 394? Vbinam exstitit pagus *Treuevesga*, qui locus erat in comitatu Haholti, eodem diplomate teste? Et quando vnquam episcopus Paderbornensis comitatum super *Auga* pagum possedit? Nonne hæc ficta sunt ad palliandam episcopi Paderbornensis iurisdictionem super territorium Corbeienſe? Bonum sane est, salarium meminisse *decimarum*, ad *monasterium Corbeienſe* pertinentium. Eo enim prodidit scopum suum, qui erat posteritati glaucoma obicere, eique persuadere, subfuisse Corbeienſes iurisdictioni ecclesiasticæ episcopi Paderbornensis. Voluit enim, vt posterius ita inde colligerent: si decimæ, in territorio Corbeienſi obuia, spectarunt ad episcopum Paderbornensem, sequitur exinde, ad eiusdem episcopi iurisdictionem pertinuisse quoque ipsum territorium Corbeienſe. Decimæ enim erant olim iuris episcopalis indicia. Carolus Magnus concessit episcopis Saxonie decimas, in diocesibus ipsorum obuientes. Sed salua res erit, simulac consideramus, nunquam decimas in diecesi Corbeienſi contributas fuisse Paderbornensi episcopo, sed eas iam antiquissimis temporibus tenuisse abbatie Corbeienſis potentissimos aduocatos. Litteras, quibus hæc dicta confirmantur, producemus in *Historia Corbeienſi*. Contrarium ostendi non poterit e charta ficta, supra adducta. Porro in eadem charta *Retbarius* episcopus appellatur *dominus*, inuito seculi eiusdem more. Nullum enim genuinum diploma, hucusque editum, reperitur, in quo cæsares episcopos nominarunt *dominos*. Eis quidem titulum *venerabilium* et *dilectorum*, non *dominorum*, tribuunt. Otto cæsar ipsum germanum suum Brunonem archiepiscopum nunquam appellauit dominum, multo minus ergo putandum est, ab Ottone III episcopum Paderbornensem adpellatum fuisse *dominum*. Et si denique litteræ et scriptura diplomatis adducti cum autographo concordant, stupidus sit oportet, qui non intelligat statim, chartam esse fictam. Eadem hæc dicenda sunt de altero diplomate regis Heinrici II, siquidem id ex Ottoniano procul dubio procusum fuit. Eadem enim Ottoniana verba in eo repetuntur, excepto quod Egilbertus cancellarius vice Willigifi archicancellarii recognouit, (quod ex genuino diplomate additum,) et data esse dicitur charta IV nonas Aprilis anno dominicæ incarnat. MIII indict. I. anno autem domni Heinrici reg. I. *actum Quidilingaburc*. In ea vero subscriptione auctor iterum se salarium prodidit. Quarto enim cum die ante nonas Aprilis, id est, cum 2 die Aprilis anni 1003 indictio XV erat coniungenda. Vt autem in viam, a qua paululum digressi sumus, redeamus, patet ex ipsa traditione nostra, ac e Chronico nostro MSpro, *Brunonem*, aduocatum Corbeienſem, anno 1006 nondum vitam cum morte commutasse. Qui enim adhuc anno 1009 aliquid tradidit, anno 1006. nondum inter mortuos esse potuit. Diu autem post annum 1009 *Bruno* in viuis non fuit. Statuimus ergo supra §. 104. not. (n) *Brunonem* esse mortuum anno 1010, quo loco plura de *Brunone* diximus, quæ hic repetere nolumus. Illud tantum iam addimus, dicta hæc admonere nos de mutanda consignatione annorum ad marginem adposita. Eodem enim anno, quo defunctus est *Bruno*, aduocatus Corbeienſis, obiit etiam *Hofed*, abbas Corbeienſis, Chronico nostro Corbeienſi et coætaneo teste. *Hofedo* autem abbati mortuo successit *Walbo*, qui demum anno 1011 ordinatus est, eodem Chronico testante. Hunc *Walbonem* variæ fortunæ hominem, sed non inutilem abbatem, optimo iure dixit Antonius de Schnackenburg in *Annalibus Corbeienſibus* T. II. S. R. B. Leibn. p. 303. Quamuis enim monasterio nostro bene præfuerit, depositus tamen est ab dignitate sua, iubente cæsare Heinrico II, per Meinwercum episcopum Paderbornensem anno MXIV, Chronico nostro MSpto teste. Meinwercus, Corbeiam transiens, et recordatus B. Stephani protomartyris eius loci patroni, pro se suisque omnibus in memoriam eius hostiam salutarem Deo immolaturus eo diuerit. Missarum autem solemnium ibidem celebrandi causa Corbeiam non accessit, sed, vti ex post ea actis est concludendum, animus ei erat cænobii priuilegia et consuetudines, quas cæsares et summi pontifices ei dederant, mutandi, tentandique, annon Corbeia nostra, quæ exemptionis priuilegiis gaudebat et gaudet, ad iurisdictionem ecclesiasticam *Meinwerci* trahi posset, cui solemne erat, omni arte et modo amplificare ac ditare ecclesiam suam. Eius encomiastes seu auctor *Vite* eius illud tacere non potuit Tom. I. S. R. B. Leibniti p. 554. referens, a cæsare Heinrico *Meinwercum*, cui iam opima prædia multa dederat, *curtem Ervete*, sitam in pago *Weßfalon*, repetitis vocibus instando

Ab anno
1001 vs-
que 1010
regnante
Heinri-
co II.

expetuisse, caesarem autem diu multumque reluctantem tandem Meinwerci perseuerantia flexum coactumque curtem Ervete ei tradidisse, et eo ipso episcopum summo gaudio episcopum completum exclamasse: *rex omnium sanctorum retribuatur tibi*; Imperatorem autem averso vultu occulte submurmurasse: *tu odium Dei omniumque sanctorum eius habear, qui me bonis concessis cum detrimento regni spoliare non cessas*. Quid ergo a tali episcopo aliud metui magis poterat, quam desiderium aliena expetendi? Cum ergo postularer Meinwercus, ut sibi ius concederetur, in ecclesia Corbeiensi missarum solemnia celebrandi, procul dubio abbas totumque conuentus Meinwercus dixerant, postulata eius pugnare cum priuilegiis et bullatis litteris caesarum summorumque pontificum. In synodo enim Moguntina ad annum 888, et in bulla Papae Iohannis XV ad annum 989, quorum autographa adhuc adseruantur in archiuo Corbeiensi, solemniter esse sancitum nouimus, *ut nullus episcopus PATERBRUNNENSIS vel in his que regiminis locum tenent, vel in ipsa congregatione vel in ipso canobio potestatem obtineat, neque ipsorum dominatione potiatur vlla neque in clericis neque in famulis aut in omnibus, quaecumque ad MONASTERIUM IPSVM VIDENTUR HABERE POSSESSIONIS RESPECTVM*. Nam ipsius praefati monasterii abbati suisque successoribus licentiam dedisse papam iuxta altare sedenti populoque infra suum monasterium vel cellas verbum Dei praedicandi ac docendi, ita, ut nullus episcopus per se ad ipsum monasterium vel cellas eiusdem, vel aconomus eius, vel archipresbyter aut archidiaconus illius seu qualibet ex eius agentibus persona potestatem habeat accedendi, nisi forte necessitatis causa vel dilectionis gratia vocatus aduenerit, ne importunitate sui ministrorumque suorum inquietudine sacris locis fiat molestia. Dixerunt sine dubio porro in autographis bullatis litteris Benedicti VII, ad annum 990 datis, esse sancitum, *ut monasterium Corbetense sub iurisdictione sanctae sedis apostolicae constitutum nullius alterius ecclesiae iurisdictionibus submitatur, summumque pontificem omnem cuiuslibet ecclesiae sacerdotem in suo monasterio dictionem quamlibet habere et auctoritatem praeter sedem apostolicam prohibuisse ita, ut nisi ab abbate monasterii fuerit inuitatus, nec missarum ibidem solemnia quisquam praesumat celebrare*.

Sed furdo narrabatur fabula. Quidquid monstri alebat, in lucem protrudere Meinwercus malebat. Intrauit ergo ecclesiam, diuinam rem peracturus et celebraturus. Missus itaque fuit ab abbate Walbone Bisio ecclesiae custos, a praeparato altari accurrens adparatum deiecit, atque episcopo missarum solemniam interdixit. Ira itaque accensus episcopus monasterium intrauit, conuocatisque monachis multum conquestus fuit de iniuria sibi illata, de violata reuerentia, quam Corbeienses suis antistibus sacris deberent, de laeso honore, quem Corbeienses deberent sedi, in cuius consistere dicecisi. Cum autem Corbeienses nostri ei reluctarentur et contradicerent, negarentque, monasterium suum in dicecisi consistere Paderbornensi, Meinwercus cathedram conscendit, et multa ad populum pro re ac tempore locutus, omnibus, quid factum sit, exposuit, imprimis autem Bionem, quem iniuriam sibi fecisse credebatur, ad satisfactionem sibi praestandam coram omnibus publice prouocauit. Cum vero is, iterum et tertium vocatus, non veniret, praecipit ei, ut quocumque die ipse de corpore exiret, Bisio secum ad tribunal Christi, sibi responsurus de illata iniuria, migraret. Quibus dictis Meinwercus discessit.

Quid igitur mirum est, Meinwercum ira accensum et vindictae cupidum imperatori persuasisse, ut, Walbone deposito, Drutmarus Corbeiae praeficeretur? Perhibuit Meinwercus apud caesarem, se accessisse Corbeiam, ibidemque inuenisse collapsam cenobii disciplinam, monachos deprehendisse regularem disciplinam perosos, atque in abbatem incidisse reformationi repugnantem. Omnes enim, qui de hac depositione abbatis nostri Walbonis scripserunt, ut Auctor *Vitae MEINWERICI* p. 543, *Annalissa Saxo* p. 434, *Gobelinus Persona* p. 257. aliique, dicunt, abbatem episcopo, monasterium reformare studentem, petiisse. Sed testimonium in promptu est Ditmari episcopi Merseburgensis, ut antiquissimum, ita et grauisimum. Hic Chron. p. 403 ita scripsit: *Rege manente Imnadesibusen, illic Val Corbetensis ABBAS PAVS a curia suspensus deponitur et vnus ex Lar-
semenzi*

sementis (Laurisheimensi) monasterio Drachtmer sine fratrum consensu predictorum assignatur. Quo ad sedem suam in hac venienti hebdomada, omnis congregatio ex-
er gubernante Corbeiam Hofedo.
 ceptis IX mens abiit, ut Luidolphus abbas praedixit, et locum hunc pene vacuum non sponte reliquit. In hoc testimonio abbas noster appellatur pius, nullumque ei crimen obiicitur. Et reuera stulte egisset abbas, si contra priuilegia et mandata summorum pontificum tantas impune tulisset *Meinwercti* insolentias. Non necessitatis, non dilectionis gratia, non vocatus ab abbate veniebat *Meinwercur*. Cum ergo molestias turbasque crearet et faceret ecclesiae nostrae, et veteres ecclesiasticas constitutiones violauit, coactus *Walbo* fecit id, quod fecit, iura et priuilegia ecclesiae suae facta tecta conseruaturus. Omnes sane actiones illae *Meinwercti* reprehensionem incurrunt, cum cesserint in Corbeiae praerudicium, et aduersus libertatem immunitatemque monasterii Corbeiensis tentatae fuerint, bullis quippe, praerceptis atque auctoritati summorum pontificum e diametro contrariae. Reuerentiam quidem praelatorum atque hospitem S. Benedictus monachis suis infillat et infigit in regula c. 53. At de animo immorigero taceat. Praeterea negabant Corbeiensis, se subditos fuisse *Meinwerco*. Quis ergo iniuriam fecit? Quis aquam turbauit? Agnusne, an alius? Bene noster Adam Sproling cecinit de nostro *Walhone*.

Aurea libertas antiqua et carior auro
 ergo palladium hoc tute tuere tuum,
 Quorsum iura tibi, si non antiqua tuere,
 ast inuersum hodie ius tibi vis fuerit.
 Interea ne cede malis, antiqua tuere,
 antiquum fas est obtinuisse suum.

In monasterio ad sedem apostolicam citra vllius interuentum seu nullo medio et specialiter pertinente, vti bullatae litterae autographae summorum pontificum habent, sine speciali pontificis licentia examen instituere, et naevos ordinaria auctoritate corrigere velle, ea omnino rupta libertatis atque arrogatae iurisdictionis indicia erant manifesta. *Walbonem* esse depositum, et *Drutmarum* e cenobio Laurisheimensi inscius inuitisque fratribus adscitum, negari non potest. Sed quis nescit, optimum ius vi saepius obrui. Si *Walbo* deponendus fuisset, id fieri non debebat praeter canonicum et regularem examinandi modum. Sapienter papa Iohannes XV in bullatis litteris supra excitatis: Quoniam vero multa queruntur ab importunis hominibus malignitatis occasiones, ac necesse semper aduersa tela clypeo protectionis resellere, quod apostolica decreuit auctoritas, nos quoque approbamus, ut qui ordinati fuerint ad regimen monasterii Corbeiensis, nulla potestate praualente, deiciantur, nisi criminis causa fuerint deprehensi, cuius merito rectorum non debeant administrare officia, infamia vero maculis seu criminis alicuius denotatione si fuerint appetiti, non praeter canonicam et regularem deponantur examinationem. Haec in vsum traducta esse inter deponendum *Walbonem*, nemo videt. Et fac, causam depositionis fuisse legitimam, ipsis tamen fratribus Corbeiensibus libera esse debuisset electio. Hludouicus caesar anno 823, Hludouicus rex anno 854, papa Adrianus II anno 872, Benedictus VII. anno 981, Iohannes XV anno 989 Corbeiensibus id iuris indusserunt, vti diplomata autographa testantur, ut abbatem in hoc loco eligendi semper habeant potestatem, et eam personam eligant, quae propositum conuersationis in monasterio et moribus et habitu profiteatur, non canonicum aut laicum neque alterius monasterii monachum, neque praeficiant vllam personam praedicto monasterio de quocunque ordine, nisi quae per electionem probabilem sumatur. Sed addit auctor Vitae *Meinwercti* l. c. Bifonem, quem episcopus *Meinwercur* ad tribunal Christi prouocauit, ea ipsa hora, qua obiit *Meinwercur*, fuisse mortuum et subitanea morte praereptum. Sed, qui Rhinocerotis nasum habere sibi persuadent, ea sic accidisse non credent. Iussu Abbatis sui, priuilegia monasterii tuentis, fecit Bifo id, quod debuit. Si quam iniuriam fecisset Bifo episcopo, ei ad Christi exemplum hic dicendum fuisset: pater, dimitte illi, nescit.

Ab anno
1001 vi-
que 1010
regnante
Heinri-
co II.
et guber-
nante
Corbe-
iam
Hofede.

nescit, quid facit. Non erat eius, illico ad tribunal Dei prouocare. Perhibet auctor Vitæ Meinweri p. 544, a variis pro Bisone apud episcopum interposita imploratione sepe et multum esse rogatum, sed ipsum non obtinuisse reconciliationem episcopi, dicentis, *decretum Dei non posse immutari.* Sed rectius egisset, credo, encomiastes, si hæc omnino tacuisset. Ineptus ergo est clamor, si ille ita ampullatus, *o sancta anima, inquit, o pura conscientia, quæ adhuc carnis adamicta velamine animas ligabat coram diuino examine!* An Deus exaudit peccatores? et nonne Siracides dixit cap. XXVIII. v. 3. *homo homini reseruat iram, et a Deo petit medelam, in hominem similem sibi non habet misericordiam et de peccatis suis deprecatur.* Inanite ergo ratione hæc ad propheticum *Meinweri* præconium applicantur, quippe qui factò ipso violator Corbeiensium priuilegiorum erat. Ita potius edixit summus pontifex Benedictus anno 980 in bullatis litteris, iam supra excitatis: *Si quis* (verba refero ex autographo) *autem, quod non optamus, nesario ausu presumerit his, quæ a nobis ad laudem dei pro stabilitate iam dicti monasterii statuta sunt, refragari, aut in quoquam ea transgredi, sciat se anathematis uinculo immodatum et cum diabolo et eius atrocissimis penis atq. cum iuda traditore dñi nri ihu xpi eternis incendiis et supplicio concremandum deputamus a dño, qui uero pio intuitu in omnibus existerit custoditor huius nri aplici constituti ad cultum dei respicientis, benedictionis gratiam a misericordissimo dño deo multipliciter consequatur et uite eterne particeps effici mereatur.*



TRA-